

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 24 juni 2011

om fastställande av ekologiska kriterier för tilldelning av EU:s miljömärke till smörjmedel

[delgivet med nr K(2011) 4447]

(Text av betydelse för EES)

(2011/381/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-
sätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning
(EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljö-
märke ⁽¹⁾, särskilt artikel 8.2,

efter att ha hört Europeiska unionens miljömärkningsnämnd,
och

av följande skäl:

- (1) Enligt förordning (EG) nr 66/2010 kan EU-miljömärket tilldelas produkter som har reducerad miljöpåverkan under hela sin livscykel.
- (2) Enligt förordning (EG) nr 66/2010 ska särskilda kriterier för EU-miljömärket fastställas för varje produktgrupp.
- (3) I kommissionens beslut 2005/360/EG ⁽²⁾ fastställs de ekologiska kriterier och tillhörande bedömnings- och kontrollkrav för smörjmedel som gäller till och med den 30 juni 2011.
- (4) Dessa kriterier har setts över mot bakgrund av den tekniska utvecklingen. De nya kriterierna och de tillhörande bedömnings- och kontrollkraven bör gälla i fyra år från och med den dag då detta beslut antas.
- (5) Av tydlighetsskäl bör beslut 2005/360/EG ersättas.
- (6) En övergångsperiod bör medges för tillverkare vars produkter har tilldelats miljömärket för smörjmedel baserat på kriterierna i beslut 2005/360/EG för att ge dem tillräckligt med tid att anpassa sina produkter till de reviderade kriterierna och kraven. Tillverkarna bör också ha rätt att lämna in ansökningar baserade på kriterierna i beslut 2005/360/EG, eller kriterierna i det här beslutet, tills giltighetstiden för det förra beslutet löper ut.

- (7) De åtgärder som föreskrivs i detta beslut är förenliga med yttrandet från den kommitté som inrättats i enlighet med artikel 16 i förordning (EG) nr 66/2010.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Produktgruppen "smörjmedel" ska omfatta följande kategorier:

Kategori 1: Hydraulvätskor och transmissionsoljor för traktorer

Kategori 2: Smörjfetter och propelleraxelfetter

Kategori 3: Sågkedjeoljor, formsläppmedel för betong, wirefett/olja, propelleraxeloljor och andra förlustsmörjmedel

Kategori 4: Tvåtaktsoljor

Kategori 5: Växellådsoljor för industriell och marin utrustning

Artikel 2

I detta beslut avses med

1. *smörjmedel*: en beredning bestående av basvätskor och tillsatser,
2. *basvätska*: smörjvätska vars flytegenskaper, åldringsegenskaper, smörjförmåga, slitageskyddande egenskaper och egenskaper avseende suspension av föroreningar inte har förbättrats genom några tillsatser,
3. *ämne*: ett kemiskt grundämne och dess föreningar i naturlig form eller framställda genom en produktionsprocess, inklusive eventuella tillsatser som är nödvändiga för att bevara produkternas stabilitet, samt eventuella föroreningar till följd av den använda processen, men undantaget lösningsmedel som kan separeras utan att det påverkar ämnets stabilitet eller ändrar dess sammansättning,
4. *förtjockningsmedel*: ett eller flera ämnen i basvätskan som används för att göra smörjvätskan eller smörjfettet tjockare eller ändra dess reologiska egenskaper,

⁽¹⁾ EUT L 27, 30.1.2010, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 118, 5.5.2005, s. 26.

5. *huvudbeståndsdel*: ett ämne som utgör mer än 5 viktprocent av smörjmedlet,
6. *tillsats*: ett ämne eller en blandning vars huvudsakliga funktion är att förbättra smörjmedlets flytegenskaper, åldringsegenskaper, smörjförmåga, slitageskyddande egenskaper eller egenskaper avseende suspension av föroreningar,
7. *smörjfett*: en fast eller halvfast blandning bestående av ett flytande smörjmedel och förtjockningsmedel samt eventuellt andra beståndsdelar som ger särskilda egenskaper.

Artikel 3

För att tilldelas ett EU-miljömärke enligt förordning (EG) nr 66/2010 ska en produkt ingå i produktgruppen "smörjmedel" i enlighet med definitionen i artikel 1 i detta beslut och uppfylla de kriterier och tillhörande bedömnings- och kontrollkrav som anges i bilagan till detta beslut.

Artikel 4

De ekologiska kriterierna för produktgruppen "smörjmedel" och de tillhörande bedömnings- och kontrollkraven ska gälla i fyra år från och med den dag då detta beslut antas.

Artikel 5

För administrativa ändamål ska produktgruppen "smörjmedel" tilldelas kodnummer "027".

Artikel 6

Beslut 2005/360/EG ska upphöra att gälla.

Artikel 7

1. Med avvikelse från artikel 6 ska ansökningar om EU-miljömärket för produkter i produktgruppen "smörjmedel" som har lämnats in före den dag då detta beslut antas, utvärderas i enlighet med villkoren i beslut 2005/360/EG.

2. Ansökningar om EU-miljömärket för produkter som omfattas av produktgruppen "smörjmedel", som lämnas in från och med den dag då detta beslut antas till och med den 30 juni 2011, får basera sig antingen på de kriterier som anges i beslut 2005/360/EG eller på de kriterier som anges i detta beslut. Dessa ansökningar ska utvärderas i enlighet med de kriterier som de baseras på.

3. Om EU-miljömärket tilldelas på grundval av en ansökan som utvärderas enligt de kriterier som anges i beslut 2005/360/EG får detta miljömärke användas i tolv månader från och med den dag då detta beslut antas.

Artikel 8

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 24 juni 2011.

På kommissionens vägnar

Janez POTOČNIK

Ledamot av kommissionen

BILAGA

ALLMÄNT

Kriteriernas syfte

Det främsta syftet med dessa kriterier är att främja produkter vars användning ger mindre påverkan på vatten och mark och som innehåller en stor andel biobaserad råvara.

KRITERIER

1. Förbjudna eller begränsade ämnen och blandningar
2. Ämnen som inte får användas i smörjmedel
3. Ytterligare krav avseende akvatisk toxicitet
4. Biologisk nedbrytbarhet och bioackumuleringsförmåga
5. Förnybara råvaror
6. Minimikrav för tekniska prestanda
7. Information på miljömärket

Bedömnings- och kontrollkrav

a) Krav

De särskilda bedömnings- och kontrollkraven anges för varje kriterium.

När det krävs att sökanden ska lämna intyg, dokumentation, analysrapporter eller testrapporter till det behöriga organet, eller på annat sätt styrka att kriterierna är uppfyllda, kan dessa dokument komma antingen från sökanden själv och/eller från dennes leverantör(er) och/eller underleverantör(er).

Leverantören av tillsatsen, förtjockningmedlet eller basvätskan får också lämna den relevanta informationen direkt till det behöriga organet.

Där så är möjligt bör testerna genomföras av laboratorier som uppfyller de allmänna kraven i EN ISO 17025 eller motsvarande.

I tillämpliga fall får andra testmetoder än dem som anges för varje kriterium användas om de godkänns som likvärdiga av det behöriga organ som bedömer ansökan.

Behöriga organ får vid behov begära in kompletterande dokumentation och får även göra oberoende kontroller.

Tabell 1 visar det allmänna bedömningsschemat för ämnen som ingår i en smörjmedelsprodukt.

b) Tröskelvärden

Alla ingående ämnen vars andel överstiger 0,010 viktprocent och som avsiktligt tillsatts och/eller vars bildning genom en kemisk reaktion i det applicerade smörjmedlet är avsiktlig ska anges otvetydigt med uppgift om namn och i vilka masskoncentrationer de förekommer samt i tillämpliga fall deras CAS-nummer och EG-nummer.

Kriterierna ska tillämpas

- på det applicerade smörjmedlet för kriterierna 1a, 6 och 7,
- på varje angett ämne som avsiktligt tillsatts eller bildats och vars andel överstiger 0,010 viktprocent för kriterierna 1b och 2,
- på varje angett ämne som avsiktligt tillsatts eller bildats och som överstiger 0,10 viktprocent för kriterierna 3, 4 och 5.

Dessutom ska den totala andelen av de uppgivna ämnen för vilka de formulerade kriterierna 3 och 4 inte är tillämpliga understiga 0,5 viktprocent.

KRITERIER FÖR EU-MILJÖMÄRKET

Kriterium 1 – Förbjudna eller begränsade ämnen och blandningar

a) Farliga ämnen och blandningar

Enligt artikel 6.6 i förordning (EG) nr 66/2010 om ett EU-miljömärke får inte produkten, eller någon del av den, innehålla ämnen (i någon form, inbegripet nanoformer) som uppfyller kriterierna för klassificering enligt nedanstående faroangivelser eller riskfraser enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 ⁽¹⁾ eller rådets direktiv 67/548/EEG ⁽²⁾ och får inte heller innehålla ämnen som avses i artikel 57 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 ⁽³⁾. Nedanstående riskfraser hänför sig i allmänhet till ämnen. För nanoformer som avsiktligt tillsatts produkten ska det visas att detta kriterium är uppfyllt för alla koncentrationer.

Förteckning över faroangivelser och riskfraser:

Faroangivelse ⁽¹⁾	Riskfras ⁽²⁾
H300 Dödligt vid förtäring	R28
H301 Giftigt vid förtäring	R25
H304 Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna	R65
H310 Dödligt vid hudkontakt	R27
H311 Giftigt vid hudkontakt	R24
H330 Dödligt vid inandning	R26
H331 Giftigt vid inandning	R23
H340 Kan orsaka genetiska defekter	R46
H341 Misstänks kunna orsaka genetiska defekter	R68
H350 Kan orsaka cancer	R45
H350i Kan framkalla cancer vid inandning	R49
H351 Misstänks kunna orsaka cancer	R40
H360F Kan skada fertiliteten	R60
H360D Kan skada det ofödda barnet	R61
H360FD Kan skada fertiliteten. Kan skada det ofödda barnet.	R60; R61; R60-61
H360Fd Kan skada fertiliteten. Misstänks kunna skada det ofödda barnet	R60–R63
H360Df Kan skada det ofödda barnet. Misstänks kunna skada fertiliteten.	R61–R62
H361f Misstänks kunna skada fertiliteten	R62
H361d Misstänks kunna skada det ofödda barnet	R63
H361fd Misstänks kunna skada fertiliteten. Misstänks kunna skada det ofödda barnet.	R62-63
H362 Kan skada spädbarn som ammas	R64
H370 Orsakar organskador	R39/23; R39/24; R39/25; R39/26; R39/27; R39/28
H371 Kan orsaka organskador	R68/20; R68/21; R68/22

⁽¹⁾ EUT L 353, 31.12.2008, s. 1.

⁽²⁾ EGT 196, 16.8.1967, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 396, 30.12.2006, s. 1.

Faroangivelse ⁽¹⁾	Riskfras ⁽²⁾
H372 Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering	R48/25; R48/24; R48/23
H373 Kan orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering	R48/20; R48/21; R48/22
H400 Mycket giftigt för vattenlevande organismer.	R50
H410 Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter	R50-53
H411 Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter	R51-53
H412 Skadliga långtidseffekter för vattenlevande organismer	R52-53
H413 Kan ge skadliga långtidseffekter på vattenlevande organismer	R53
EUH059 Farligt för ozonskiktet	R59
EUH029 Utvecklar giftig gas vid kontakt med vatten	R29
EUH031 Utvecklar giftig gas vid kontakt med syra	R31
EUH032 Utvecklar mycket giftig gas vid kontakt med syra	R32
EUH070 Giftigt vid kontakt med ögonen	R39-41

⁽¹⁾ Enligt förordning (EG) nr 1272/2008.

⁽²⁾ Enligt direktiv 67/548/EEG.

Detta kriterium ska också tillämpas på följande faroangivelser och riskfraser:

Faroangivelse ⁽¹⁾	Riskfras ⁽²⁾
H334 Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning	R42
H317 Kan orsaka allergisk hudreaktion	R43
H314 Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon	R34; R35
H319 Orsakar allvarlig ögonirritation	R36
H315 Irriterar huden	R38
EUH066 Upprepad kontakt kan ge torr hud eller hudsprickor	R66
H336 Kan göra att man blir dåsig och omtöcknad	R67

⁽¹⁾ Enligt förordning (EG) nr 1272/2008.

⁽²⁾ Enligt direktiv 67/548/EEG.

Det ovanstående kravet omfattar inte ämnen eller blandningar som ändrar sina egenskaper vid framställningsprocessen (t.ex. som inte längre är biotillgängliga eller som förändras kemiskt) så att den angivna faran inte längre föreligger.

Koncentrationsgränserna för ämnen som uppfyller kriterierna i artikel 57 a, b eller c i förordning (EG) nr 1907/2006 får inte överskrida 0,010 viktprocent. Om särskilda koncentrationsgränser anges för ämnen som uppfyller kriterierna i artikel 57 a, b eller c bör de understiga en tiondel (1/10) av det lägsta angivna specifika koncentrationsvärdet såvida inte detta värde understiger 0,010 viktprocent.

Undantag från kriterium 1a förtecknas i tabell 1.

Bedömning och kontroll av kriteriet: Sökanden ska lämna uppgift om produktens exakta sammansättning till det behöriga organet. Sökanden ska visa att detta kriterium är uppfyllt för ämnen i produkten på grundval av information som minst motsvarar den som anges i bilaga VII till förordning (EG) nr 1907/2006. Informationen ska specifikt avse den särskilda form av ämnet, inbegripet nanoformer, som används i produkten. Därför ska sökanden lämna ett intyg om att detta kriterium är uppfyllt samt en förteckning över beståndsdelar och tillhörande säkerhetsdatablad i enlighet med bilaga II till förordning (EG) nr 1907/2006 både för produkten och för alla ämnen som anges ingå i beredningen. Koncentrationsgränser ska anges i säkerhetsdatabladen i enlighet med artikel 31 i förordning (EG) nr 1907/2006.

Det ska finnas tillräcklig information för att möjliggöra en bedömning av produktens miljöfarlighet (anges med faro-angivelserna H400–H413 eller riskfraserna R 50, R 50/53, R 51/53, R 52, R 52/53 och R 53) i enlighet med förordning (EG) nr 1272/2008, direktiv 67/548/EEG eller Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/45/EG⁽¹⁾.

Produktens miljöfarlighet ska bedömas med den konventionella metod som anges i bilaga III till direktiv 1999/45/EG eller med sammanräkningsmetoden i avsnitt 4.1.3.5.2 i förordning (EG) nr 1272/2008. Såsom framgår av del C i bilaga III till direktiv 1999/45/EG eller av avsnitt 4.1.3.3 i förordning (EG) nr 1272/2008 kan testresultaten för beredningen (antingen produktberedningen eller tillsatspaketet) användas för att ändra den klassificering avseende akvatisk toxicitet som skulle erhållits med den konventionella metoden eller sammanräkningsmetoden.

b) Ämnen förtecknade enligt artikel 59.1 i förordning (EG) nr 1907/2006

Inga undantag får göras från principen i artikel 6.6 i förordning (EG) nr 66/2010 att inte tilldela EU:s miljömärke till varor som innehåller ämnen som konstaterats inge mycket stora betänkligheter och som finns med i den förteckning som avses i artikel 59 i förordning (EG) nr 1907/2006 när dessa ingår i blandningar i halter som överstiger 0,010 viktprocent.

Bedömning och kontroll: Förteckningen över ämnen som inger mycket stora betänkligheter och som införts i kandidatförteckningen i enlighet med artikel 59 i förordning (EG) nr 1907/2006 återfinns här:

http://echa.europa.eu/chem_data/authorisation_process/candidate_list_table_en.asp

Uppgifter ska hämtas ur förteckningen på ansökningsdagen.

Koncentrationsgränser ska anges i säkerhetsdatabladet enligt punkt 3.2.1 c i bilaga II till kommissionens förordning (EU) nr 453/2010⁽²⁾.

Kriterium 2 – Ämnen som inte får användas i smörjmedel

Följande ämnen är inte tillåtna i halter som överstiger 0,010 viktprocent av slutprodukten:

- Ämnen som är upptagna i unionens förteckning över prioriterade ämnen inom vattenpolitikens område i bilaga X till Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG⁽³⁾ i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 2455/2001/EG⁽⁴⁾ och i den förteckning över ämnen som kräver prioriterade åtgärder som upprättats inom ramen för Osparkonventionen (http://www.ospar.org/content/content.asp?menu = 00950304450000_000000_000000).
- Organiska halogenföreningar och nitritföreningar.
- Metaller och metallföreningar med undantag av natrium, kalium, magnesium och kalcium. I förtjockningsmedel får även litium- och/eller aluminiumföreningar användas, i högst de koncentrationer som anges i övriga kriterier i denna bilaga.

Bedömning och kontroll: Det krävs ett skriftligt intyg som visar att dessa krav är uppfyllda. Intyget ska vara undertecknat av sökanden.

Kriterium 3 – Ytterligare krav avseende akvatisk toxicitet

Sökanden ska visa att kraven i antingen kriterium 3.1 eller 3.2 är uppfyllda.

Kriterium 3.1 – Krav på smörjmedlet och dess huvudbeståndsdelar

Uppgifter om huvudbeståndsdelarnas och blandningens akuta akvatiska toxicitet ska lämnas.

Uppgifter om akut akvatisk toxicitet för varje huvudbeståndsdel ska anges för följande två trofiska nivåer: alger och dafnior⁽⁵⁾. Den kritiska koncentrationen för akut akvatisk toxicitet ska för varje huvudbeståndsdel vara minst 100 mg/l.

Uppgifter om akut akvatisk toxicitet för det applicerade smörjmedlet ska anges för följande tre trofiska nivåer: alger, dafnior och fisk. Den kritiska koncentrationen för akut akvatisk toxicitet för ett smörjmedel i kategori 1 och 5 ska vara minst 100 mg/l och för ett smörjmedel i kategori 2, 3 och 4 minst 1 000 mg/l.

I tabell 2 sammanfattas kraven för de olika kategorierna av smörjmedel enligt kriterium 3.1.

⁽¹⁾ EGT L 200, 30.7.1999, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 133, 31.5.2010, s. 1.

⁽³⁾ EGT L 327, 22.12.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ EGT L 331, 15.12.2001, s. 1.

⁽⁵⁾ Vid tillämpning av detta beslut kan dafnior ersättas av andra kräftdjur när det gäller marina data.

Bedömning och kontroll: Uppgifter om toxicitet både för marina organismer och för sötvattensorganismer godtas. Testerna utförs enligt följande riktlinjer med användning av de relevanta arter som nämns där: ISO/DIS 10253 eller OECD 201 eller del C.3 i bilagan till rådets förordning (EG) nr 440/2008⁽¹⁾ för alger, ISO TC 147/SC5/WG2 eller OECD 202 eller del C.2 i bilagan till kommissionens förordning (EG) nr 440/2008 för dafnior och OECD 203 eller del C.1 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 för fisk. Likvärdiga testmetoder är tillåtna efter överenskommelse med det behöriga organet. Endast (72h) E_rC50 för alger, (48h) EC50 för dafnior och (96h) LC50 för fisk godtas.

Kriterium 3.2 – Krav för varje angivet ämne vars halt överstiger 0,10 viktprocent

Testresultat för kronisk toxicitet i form av NOEC-data (No Observed Effect Concentration) ska anges för följande två akvatiska trofiska nivåer: dafnior och fisk.

Om testresultat för kronisk toxicitet saknas, ska testresultat för akut akvatisk toxicitet lämnas för följande två trofiska nivåer: alger och dafnior. Ett eller flera ämnen med viss grad av akvatisk toxicitet får användas i var och en av de fem kategorierna smörjmedel, i den sammanlagda masskoncentration som anges i tabell 1.

Bedömning och kontroll: NOEC-data för de båda trofiska nivåerna dafnior och fisk fastställs med följande testmetoder: Del C.20 och del C.14 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 för dafnior respektive fisk, eller likvärdiga testmetoder efter överenskommelse med det behöriga organet.

Uppgifter om akut toxicitet för alger och dafnior godtas både för saltvatten och för sötvatten. Testerna i saltvatten utförs enligt följande riktlinjer med användning av de relevanta arter som nämns där: ISO/DIS 10253 eller OECD 201 eller del C.3 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 för alger, ISO TC 147/SC5/WG2 eller OECD 202 eller del C.2 i bilagan till kommissionens förordning (EG) nr 440/2008 för dafnior och OECD 203 eller del C.1 i bilagan till kommissionens förordning (EG) nr 440/2008 för fisk. Likvärdiga testmetoder är tillåtna efter överenskommelse med det behöriga organet. Endast (72h) E_rC50 för alger och (48h) EC50 för dafnior godtas.

Bedömning och kontroll av kriterierna 3.1 och 3.2: Högkvalitativa testrapporter eller litteraturuppgifter (tester enligt godtagbara testprotokoll och god laboratoriesed) med referenser ska lämnas till det behöriga organet för att visa att kraven för akvatisk toxicitet i tabell 1 är uppfyllda.

För ämnen eller beredningar med begränsad löslighet i vatten (< 10 mg/l) kan den akvatiska toxiciteten bestämmas med WAF-metoden (water accommodated fraction). Den fastställda belastningsnivån, som ibland kallas LL 50 (LL för "lethal loading" – dödlig belastning), kan användas direkt i klassificeringskriterierna. En WAF ska beredas i enlighet med en av följande riktlinjer: ECETOC:s tekniska rapport nr 20 (1986), bilaga III till OECD 1992 301, ISO:s riktlinjer ISO 10634, eller ASTM D6081-98 (Standard Practice for Aquatic Toxicity Testing of Lubricants: Sample Preparation and Results Interpretation) eller likvärdiga metoder. Dessutom ska kraven för detta kriterium anses vara uppfyllda om det har visats att ett ämne inte är toxiskt vid gränsen för dess vattenlöslighet.

En undersökning av akvatisk toxicitet behöver inte göras

- om klassificeringen av ämnet, basvätskan eller tillsatsen redan finns angiven i klassificeringslistan över ämnen i smörjmedel, eller
- om ett giltigt intyg om överensstämmelse utfärdat av ett behörigt organ kan lämnas, eller
- om det är osannolikt att ämnet tränger igenom biologiska membran, dvs. om dess molekylmassa är > 800 g/mol eller molekyl diameter > 1,5 nm (> 15 Å), eller
- om ämnet är en polymer och den fraktion vars molekylmassa understiger 1 000 g/mol utgör mindre än 1 %, eller
- om ämnet är mycket svårlösligt i vatten (dvs. om dess vattenlöslighet är < 10 µg/l),

eftersom sådana ämnen inte betraktas som toxiska för alger och dafnior i vattenmiljön.

Ämnenas vattenlöslighet ska i tillämpliga fall bestämmas enligt OECD 105 eller likvärdig testmetod.

Den fraktion av en polymer vars molekylmassa understiger 1 000 g/mol ska bestämmas enligt del A.19 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 eller likvärdig testmetod.

Kriterium 4 – Biologisk nedbrytbarhet och bioackumuleringsförmåga

Kraven för biologisk nedbrytbarhet och bioackumuleringsförmåga ska vara uppfyllda för varje angivet ämne vars halt överstiger 0,10 viktprocent.

Smörjmedlet får inte innehålla ämnen som är både icke biologiskt nedbrytbara och (potentiellt) bioackumulerande.

⁽¹⁾ EUT L 142, 31.5.2008, s. 1.

Smörjmedlet får emellertid innehålla ett eller flera ämnen med viss grad av nedbrytbarhet och potentiell eller reell bioackumulering, upp till den sammanlagda masskoncentration som anges i tabell 1.

Bedömning och kontroll: Överensstämmelsen med detta kriterium ska styrkas genom tillhandahållande av följande information:

Högkvalitativa testrapporter eller litteraturuppgifter (tester enligt godtagbara testprotokoll och god laboratoriesed) med referenser för biologisk nedbrytbarhet och, om så krävs, för (potentiell) bioackumulering för varje ingående ämne.

4.1 Biologisk nedbrytbarhet

Ett ämne betraktas som *fullständigt biologiskt nedbrytbart* (aerobt) i följande fall:

1. En 28-dagars undersökning av biologisk nedbrytbarhet enligt del C.4 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008, OECD 306 eller OECD 310 ger följande resultat:

- Tester av fullständig biologisk nedbrytbarhet baserade på mätning av löst organiskt kol: $\geq 70\%$ nedbrytning.
- Tester av fullständig biologisk nedbrytbarhet baserade på syreförbrukning eller koldioxidbildning: $\geq 60\%$ nedbrytning, jämfört med det teoretiska maximivärdet.

Principen om en 10-dagarsgräns behöver inte nödvändigtvis tillämpas vid dessa tester av fullständig biologisk nedbrytbarhet. Om ämnet uppfyller de ovan angivna kraven på nedbrytbarhet inom 28 dagar, men inte klarar 10-dagarsgränsen, antas nedbrytningstakten vara långsammare.

2. Kvoten BOD5/ThOD eller BOD5/COD $\geq 0,5$. BOD5/ThOD eller BOD5/COD får endast användas om inga resultat enligt metoden i del C.4 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008, OECD 306 eller OECD 310 eller likvärdiga testmetoder är tillgängliga. BOD5 ska bedömas enligt del C.5 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 eller likvärdiga metoder och COD ska bedömas enligt del C.6 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 eller likvärdiga metoder.

Ett ämne betraktas som *potentiellt nedbrytbart* om följande resultat erhålls:

- Biologisk nedbrytbarhet $> 70\%$ enligt testmetoden i del C.9 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 eller OECD 302 C för potentiell biologisk nedbrytbarhet eller likvärdiga metoder, eller
- biologisk nedbrytbarhet $> 20\%$ men $< 60\%$ efter 28 dagar enligt testmetoden i del C.4 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008, OECD 306 eller OECD 310 baserat på syreförbrukning eller koldioxidbildning eller likvärdiga metoder.

Test av biologisk nedbrytbarhet behöver inte göras

- om klassificeringen av ämnet, basvätskan eller tillsatsen redan finns angiven i klassificeringslistan över ämnen i smörjmedel, eller om ett giltigt intyg om överensstämmelse utfärdat av ett behörigt organ kan lämnas.
- Ett ämne är icke biologiskt nedbrytbart om det inte uppfyller kriterierna för fullständig och potentiell nedbrytbarhet.

Sökanden får också använda testresultat för strukturlika ämnen ("test-across") för att uppskatta ett ämnes biologiska nedbrytbarhet. Denna metod är godtagbar om det bara är en funktionell grupp eller ett fragment som skiljer mellan referensämnet och det ämne som ingår i produkten. Om referensämnet är lättnedbrytbart eller potentiellt nedbrytbart och den funktionella gruppen har en positiv effekt på den aeroba biologiska nedbrytbarheten, kan det använda ämnet också betraktas som lättnedbrytbart eller potentiellt nedbrytbart. Funktionella grupper eller fragment som har en positiv effekt på den biologiska nedbrytbarheten är alifatiska och aromatiska hydroxylgrupper [-OH], alifatiska och aromatiska karboxylgrupper [-C(=O)-OH], aldehydgrupper [-CHO], estergrupper [-C(=O)-O-C] och amidgrupper [-C(=O)-N eller C(=S)-N]. Sökanden ska tillhandahålla lämplig och tillförlitlig dokumentation om undersökningen av referensämnet. Vid jämförelse med andra funktionella grupper än dem som anges ovan ska sökanden tillhandahålla lämplig och tillförlitlig dokumentation som visar att den funktionella gruppen har en positiv effekt på den biologiska nedbrytningen av strukturlika ämnen.

4.2 Bioackumulering

(Potentiell) bioackumulering behöver inte fastställas om ämnet

- har en molekylmassa > 800 g/mol, eller
- har en molekyl diameter $> 1,5$ nm (> 15 Å), eller
- har en fördelningskoefficient oktanol/vatten ($\log K_{ow}$) < 3 eller > 7 , eller
- har en uppmätt biokoncentrationsfaktor (BCF) ≤ 100 l/kg, eller
- är en polymer och den fraktion vars molekylmassa understiger 1 000 g/mol utgör mindre än 1 %.

Eftersom de flesta ämnen som används i smörjmedel är tämligen hydrofoba bör BCF-värdet grundas på lipidinnehållet (i viktprocent) och det är viktigt att exponeringstiden är tillräckligt lång.

Biokonzentrationsfaktorn (BCF) ska bedömas enligt del C.13 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008 eller likvärdiga testmetoder.

Fördelningskoefficienten oktanol/vatten ($\log K_{ow}$) ska bedömas enligt del A.8 i bilagan till förordning (EG) nr 440/2008, OECD 123 eller likvärdiga testmetoder. För icke ytaktiva organiska ämnen för vilka inget experimentellt värde finns, kan en beräkningsmetod användas. Följande beräkningsmetoder är tillåtna: CLOGP, LOGKOW, (KOWWIN) och SPARC. Uppskattade $\log K_{ow}$ -värden < 3 eller > 7 enligt någon av dessa beräkningsmetoder tyder på att ämnet inte förväntas vara bioackumulerande.

Log K_{ow} -värden kan endast användas för organiska kemikalier. För att bedöma bioackumuleringsförmågan hos oorganiska föreningar, ytaktiva ämnen, och vissa metallorganiska föreningar ska BCF mätas.

Kriterium 5 – Förnybara råvaror

En viss andel av kolet i den beredda produkten ska komma från förnybara råvaror. Denna andel ska vara

- ≥ 50 viktprocent för kategori 1,
- ≥ 45 viktprocent för kategori 2,
- ≥ 70 viktprocent för kategori 3,
- ≥ 50 viktprocent för kategori 4,
- ≥ 50 viktprocent för kategori 5.

Andelen kol från förnybara råvaror avser andelen av beståndsdel A i viktprocent \times [antalet kolatomer i beståndsdel A som härrör från (vegetabiliska) oljor eller (animaliska) fetter, delat med det totala antalet kolatomer i beståndsdel A] plus andelen i viktprocent av beståndsdel B \times [antalet kolatomer i beståndsdel B som härrör från (vegetabiliska) oljor eller (animaliska) fetter, delat med det totala antalet kolatomer i beståndsdel B] plus andelen av beståndsdel C i viktprocent \times [antalet kolatomer i beståndsdel C som härrör från (vegetabiliska) oljor eller (animaliska) fetter, delat med det totala antalet kolatomer i beståndsdel C], och så vidare.

Sökanden ska i ansökningsformuläret ange typ, källa och ursprung för förnybara råvaror till huvudbeståndsdelarna.

Bedömning och kontroll: Sökanden ska lämna ett intyg till det behöriga organet om att produkten uppfyller detta kriterium.

Kriterium 6 – Minimikrav för tekniska prestanda

- a) Hydraulvätskor: minst de krav för tekniska prestanda som anges i gällande ISO 15380, tabellerna 2–5. Leverantören ska i produktinformationsbladet ange vilka två elastomerer som har testats.
- b) Växellädsoljor för industriell och marin utrustning: minst de krav för tekniska prestanda som anges i DIN 51517. Leverantören ska i produktinformationsbladet ange vilken sektion (I, II eller III) som valts.
- c) Sågkedjeoljor: minst de krav för tekniska prestanda som anges i Blaue Engel RAL-UZ 48.
- d) Tvåtaktsoljor för marina tillämpningar: minst de krav för tekniska prestanda som anges i NMMA *Certification for Two-Stroke Cycle Gasoline Engine Lubricants* (NMMA TC-W3).
- e) Tvåtaktsoljor för tillämpningar på land: minst kategori EGD i de krav för tekniska prestanda som anges i ISO 13738:2000.
- f) Alla övriga smörjmedel: lämpliga för den avsedda användningen.

Bedömning och kontroll: Sökanden ska lämna ett intyg till det behöriga organet om att produkten uppfyller detta kriterium och bifoga relevant dokumentation.

Kriterium 7 – Information på miljömärket

Den valfria etiketten med textruta ska innehålla följande text:

- Mindre skadlig för vatten och mark.
- Innehåller en stor andel biobaserad råvara”.

Riktlinjerna för användning av den valfria etiketten med textruta finns i *Guidelines for the use of the EU Ecolabel logo* på webbadressen http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/promo/logos_en.htm

Bedömning och kontroll: Sökanden ska lämna ett intyg till det behöriga organet om att produkten uppfyller detta kriterium och tillhandahålla ett prov på produktens förpackning inklusive etikett.

Tabell 1

Kriterier för smörjmedlet och varje angivet ämne

	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Kategori:					
Kriterier	Hydraulvätskor, transmissionsolja för traktorer	Smörjfetter, propelleraxelfetter	Sågkedjeolja, formsläppmedel för betong, wire-fett/olja och andra för-lustsmörjmedel	Tvåtaktsolja för landbaserade och marina tillämpningar	Växellådsolja för industriell och marin utrustning
Faroangivelser och riskfraser som anger om produkten är miljö- eller hälsofarlig (undantag från kriterium 1a)	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Smörjmedlets faroangivelse eller riskfras för hälsa eller miljö vid tiden för ansökan	Ingen (Lägsta gräns för klassificering i förordning (EG) nr 1272/2008 eller direktiv 1999/45/EG)	Ingen (Lägsta gräns för klassificering i förordning (EG) nr 1272/2008 eller direktiv 1999/45/EG)	Ingen (Lägsta gräns för klassificering i förordning (EG) nr 1272/2008 eller direktiv 1999/45/EG)	Ingen (Lägsta gräns för klassificering i förordning (EG) nr 1272/2008 eller direktiv 1999/45/EG)	Ingen (Lägsta gräns för klassificering i förordning (EG) nr 1272/2008 eller direktiv 1999/45/EG)
Ämnen som inte får användas i smörjmedel (kriterium 1b och 2)	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Ospår-listat; unionens förteckning över prioriterade ämnen inom vattenpolitikens område; organiska halogener; nitriter; metaller och metallföreningar utom Na, K, Mg, Cirka och för förtjockningsmedel Li, Al; CMR kat. 1,2 (R45, R46, R49, R60 eller R61); kandidatförteckningen för bilaga XIV till förordning (EG) nr 1907/2006.	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %	< 0,010 %
Akvatisk toxicitet (endast kriterium 3.2)	Sammanlagd masskoncentration (viktprocent) av ingående ämnen tillhörande				
	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Ej toxiskt (D)	Akut toxicitet > 100 mg/l eller NOEC > 10 mg/l	Ingen begränsning			
Skadligt (E)	10 mg/l < akut toxicitet ≤ 100 mg/l eller 1 mg/l < NOEC ≤ 10 mg/l	≤ 20	≤ 25	≤ 5	≤ 25
					≤ 20

Akvatisk toxicitet (endast kriterium 3.2)		Sammanlagd masskoncentration (viktprocent) av ingående ämnen tillhörande				
		Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Toxiskt (F)	1 mg/l < akut toxicitet ≤ 10 mg/l eller 0,1 mg/l < NOEC ≤ 1 mg/l	≤ 5	≤ 1	≤ 0,5	≤ 1	≤ 5
Mycket toxiskt (G)	Akut toxicitet ≤ 1 mg/l eller NOEC ≤ 0,1 mg/l	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 0,1/M (*)	≤ 1/M (*)
Biologisk nedbrytbarhet och bioackumulering (kriterium 4)		Sammanlagd masskoncentration (viktprocent) av ingående ämnen i				
		Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Fullständigt biologiskt nedbrytbart i aerob miljö (A)		> 90	> 75	> 90	> 75	> 90
Potentiellt biologiskt nedbrytbart i aerob miljö (A)		≤ 5	≤ 25	≤ 5	≤ 20	≤ 5
Icke biologiskt nedbrytbart OCH icke bioackumulerande (C)		≤ 5		≤ 5	≤ 10	≤ 5
Icke biologiskt nedbrytbart OCH bioackumulerande (X)		≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1	≤ 0,1
Fraktion ej bedömd avseende akvatisk toxicitet (kriterium 3.2) eller biologisk nedbrytbarhet/bioackumulering (kriterium 4)		Sammanlagd masskoncentration (viktprocent) av ingående ämnen tillhörande				
		Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
		< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5	< 0,5
Förnybarhet (kriterium 5)		Sammanlagd masskoncentration (viktprocent) av ingående ämnen tillhörande				
		Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Baserat på kol		≥ 50 %	≥ 45 %	≥ 70 %	≥ 50 %	≥ 50 %
Minimikrav för tekniska prestanda (kriterium 6)		Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
		Hydraulvätskor: ISO 15380 tabellerna 2–5 Transmissionsoljor för traktorer: lämpliga för den avsedda användningen	Lämpliga för den avsedda användningen	Sågkedjeoljor: som i RAL UZ 48 Övriga: lämpliga för den avsedda användningen	2-taktsoljor för marint bruk: som i NMMA TC-W3 2-taktsoljor för bruk på land: som kategori EGD i ISO 13738:2000	Växellådsoljor för industriell och marin utrustning: DIN 51517

(*) M är en multiplikationsfaktor på 10 för ämnen som är mycket toxiska för vattenmiljön enligt tabell 1b i kommissionens direktiv 2006/8/EG (EUT L 19, 24.1.2006, s. 12).

Multiplikationsfaktor (M)	LC 50- eller EC 50-värde ("L(E)C50") för ämnet
1	$0,1 < L(E)C50 \leq 1$
10	$0,01 < L(E)C50 \leq 0,1$
100	$0,001 < L(E)C50 \leq 0,01$
1 000	$0,0001 < L(E)C50 \leq 0,001$

För ämnen med lägre värde för LC 50 eller EC 50 än 0,0001 mg/l beräknas koncentrationsgränser på motsvarande sätt (i tiopotensintervaller).

Tabell 2

Krav avseende de olika smörjmedelskategoriernas akvatiska toxicitet – Uppgiftskrav för smörjmedlet och dess huvudbeståndsdelar

Kriterium 3.1	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4	Kategori 5
Akut akvatisk toxicitet för det nyberedda smörjmedlet på tre trofiska nivåer: alger, dafnior och fisk	> 100 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 1 000 mg/l	> 100 mg/l
Akut akvatisk toxicitet för varje huvudbeståndsdel på två trofiska nivåer: alger och dafnior	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l	> 100 mg/l